Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 15. júla 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Humánne lieky viazané na lekársky predpis – Smernica 2001/83/ES – Pôsobnosť – Reklama zásielkovej lekárne, ktorá sa nesnaží ovplyvniť výber zákazníka pre určitý liek, ale výber lekárne – Výherná hra – Voľný pohyb tovaru – Vnútroštátna právna úprava – Zákaz ponúkať, oznamovať alebo poskytovať výhody a iné reklamné dary v oblasti farmaceutických výrobkov – Spôsoby predaja, ktoré nespadajú do pôsobnosti článku 34 ZFEÚ“

Vo veci C-190/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) z 20. februára 2020 a doručený Súdnemu dvoru 5. mája 2020, ktorý súvisí s konaním:

DocMorris NV

proti

Apothekerkammer Nordrhein,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– DocMorris NV, v zastúpení: A. Feissel a K. Wodarz, Rechtsanwältinnen,

– Apothekerkammer Nordrhein, v zastúpení: M. Douglas, Rechtsanwalt,

– holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

– Európska komisia, v zastúpení: A. Sipos a M. Noll-Ehlers, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 87 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch (Ú. v. ES L 311, 2001, s. 67; Mim. vyd. 13/027, s. 69), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/26/EÚ z 25. októbra 2012 (Ú. v. EÚ L 299, 2012, s. 1; Mim. vyd. 13/034, s. 262) (ďalej len „smernica 2001/83“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou DocMorris NV, založenou podľa holandského práva prevádzkujúcou zásielkovú lekáreň usadenú v Holandsku, a Apotherkerkammer Nordrhein (Lekárnická komora Severného Porýnia, Nemecko) vo veci reklamného prospektu, ktorý DocMorris zasielala svojim zákazníkom v Nemecku na „veľkú výhernú hru“, v rámci ktorej sa ako podmienka účasti vyžadovalo zaslanie lekárskeho predpisu na liek viazaný na lekársky predpis.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 98/34

3 Článok 1 prvý odsek smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 204, 1998, s. 37; Mim. vyd. 13/020, s. 337), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES z 20. júla 1998 (Ú. v. ES L 217, 1998, s. 18; Mim. vyd. 13/021, s. 8) (ďalej len „smernica 98/34“), stanovoval:

„Na účely tejto smernice platia nasledujúce vymedzenia pojmov:

…

2. ‚Služba‘ je každá služba poskytovaná informačnou spoločnosťou, to jest každá služba, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb.“

Smernica 2000/31/ES

4 Článok 1 ods. 1 a 2 smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. ES L 178, 2000, s. 1; Mim. vyd. 13/025, s. 399), stanovuje:

„1. Táto smernica sa snaží prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu zabezpečením voľného pohybu služieb informačnej spoločnosti medzi členskými štátmi.

2. Táto smernica harmonizuje, v rozsahu potrebnom na dosiahnutie cieľa uvedeného v odseku 1, určité vnútroštátne ustanovenia o službách informačnej spoločnosti týkajúce sa vnútorného trhu, sídla poskytovateľov služieb, komerčných oznámení, elektronických zmlúv, …“

5 Článok 2 písm. a) tejto smernice vymedzuje „služby informačnej spoločnosti“ ako služby uvedené v článku 1 prvom odseku bode 2 smernice 98/34.

Smernica 2001/83

6 Obsah hlavy VIII s názvom „Reklama“ smernice 2001/83 obsahuje článok 86, ktorý stanovuje:

„1. Na účely tejto hlavy, ‚reklama liekov‘ zahŕňa akúkoľvek formu podomového oboznamovania [informovania – *neoficiálny preklad*], agitačnú činnosť alebo podnecovanie smerujúce k podpore predpisovania, vydávania, predaja alebo spotreby lieku; rozumie sa ňou najmä:

– reklama liekov u širokej verejnosti,

– reklama liekov u osôb kvalifikovaných na ich predpisovanie alebo vydávanie,

– návštevy lekárskych zástupcov zabezpečujúcich odbyt liečiv u osôb kvalifikovaných na predpisovanie [alebo vydávanie – *neoficiálny preklad*] liekov,

– dodávanie vzoriek,

– poskytovanie podnetov smerujúcich k predpisovaniu alebo dodávaniu liekov, ako sú dary, ponuky alebo prísľuby akéhokoľvek prospechu alebo mimoriadnej odmeny, či peňažnej alebo vecnej, s výnimkou tých, ktorých hodnota je minimálna,

– sponzorovanie propagačných stretnutí, na ktorých sa zúčastňujú osoby kvalifikované na predpisovanie alebo vydávanie liekov,

– sponzorovanie vedeckých kongresov, na ktorých sa zúčastňujú osoby kvalifikované na predpisovanie alebo vydávanie liekov, a najmä s tým súvisiace preplácanie ich cestovných a ubytovacích výloh.

2. Táto hlava sa nevzťahuje na:

– označovanie a príbalové letáky, ktoré sú predmetom ustanovení hlavy V,

– korešpondenciu, ktorá môže byť doplnená materiálom nepropagačnej povahy, potrebn[ú] na zodpovedanie nejakej osobitnej otázky týkajúcej sa konkrétneho lieku,

– faktické, informatívne oznamy a odkazový materiál týkajúci sa napríklad zmien balenia, varovaní pred nežiaducimi účinkami ako súčasť všeobecných preventívnych opatrení pri liekoch, obchodných katalógoch a cenníkoch, za podmienky, že neobsahujú žiadne informácie o liekoch,

– informácie, týkajúce sa zdravia alebo chorôb ľudí, za predpokladu, že neexistuje žiadny, ani nepriamy odkaz na lieky.“

7 Článok 87 ods. 3 tejto smernice uvádza:

„Reklama liekov [Reklama na lieky – *neoficiálny preklad*]:

– musí podporovať racionálne používanie lieku prostredníctvom objektívnej prezentácie a bez zveličovania jeho vlastností,

– nesmie byť zavádzajúca.“

8 Podľa článku 88 ods. 1 až 3 uvedenej smernice:

„1. Členské štáty zakážu reklamu liekov pre širokú verejnosť v prípade tých liekov, ktoré:

a) sa smú vydávať len na základe lekárskeho predpisu, v súlade s hlavou VI;

…

2. Lieky môžu byť predmetom reklamy pre širokú verejnosť, ak sú vzhľadom na svoje zloženie a účel určené na užívanie bez zásahu praktického lekára pri určovaní diagnózy alebo pri liečbe alebo sledovaní liečby, v prípade potreby, s poučením od lekárnika.

3. Členské štáty majú právo zakázať na svojom území reklamu liekov pre širokú verejnosť, ak sú uhrádzané na základe zdravotného poistenia.“

Nemecké právo

9 § 7 ods. 1 prvá veta Gesetz über die Werbung auf dem Gebiete des Heilwesens (Heilmittelwerbegesetz) (zákon o reklame na lieky) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „HWG“) stanovuje:

„Zakazuje sa ponúkať, oznamovať alebo poskytovať výhody a iné reklamné dary (tovary alebo služby), alebo v prípade zdravotníckych pracovníkov ich prijímať, pokiaľ:

1. takéto výhody a reklamné dary sú predmety minimálnej hodnoty… Výhody a reklamné dary na lieky sú zakázané, pokiaľ sú poskytované v rozpore s cenovými ustanoveniami platnými na základe [Arzneimittelgesetz (zákon o liekoch)].

2. tieto výhody a reklamné dary

a) sa poskytujú v určitej peňažnej sume alebo sa vypočítavajú určitým spôsobom…

…

Výhody a reklamné dary na lieky podľa písm. a) sú zakázané, pokiaľ sú poskytované v rozpore s cenovými ustanoveniami platnými na základe zákona o liekoch…

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

10 Spoločnosť DocMorris prevádzkuje zásielkovú lekáreň so sídlom v Holandsku, ktorá dodáva lieky viazané na lekársky predpis zákazníkom v Nemecku. V marci 2015 rozosielala v celom Nemecku letáky s reklamou na „veľkú výhernú hru“, v ktorej bolo možné vyhrať ako hlavnú cenu darčekový poukaz na elektrický bicykel v hodnote 2 500 eur a ako druhú až desiatu cenu elektrickú zubnú kefku. Na účasť v žrebovaní stačilo zaslať spoločnosti DocMorris vo vopred ofrankovanej obálke objednávkový formulár na liek viazaný na lekársky predpis a pripojiť k nemu tento lekársky predpis.

11 Dňa 16. júna 2015 podala Lekárnická komora Severného Porýnia, ktorá je v tejto spolkovej krajine poverená kontrolou dodržiavania profesijných povinností lekárnikov, žalobu na Landgericht Frankfurt am Main (Krajinský súd Frankfurt nad Mohanom, Nemecko) proti spoločnosti DocMorris, ktorou sa domáhala zastavenia predmetnej reklamy z dôvodu, že je v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže.

12 Po zamietnutí jej žaloby zo strany Landgericht Frankfurt am Main (Krajinský súd, Frankfurt nad Mohanom) sa Lekárnická komora Severného Porýnia odvolala proti tomuto rozhodnutiu na Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Vyšší krajinský súd, Frankfurt nad Mohanom, Nemecko), ktorý jej návrhom vyhovel. DocMorris následne podala opravný prostriedok „Revision“ na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), ktorým sa domáha potvrdenia prvostupňového rozsudku.

13 Vnútroštátny súd spresňuje, že do pôsobnosti HWG patrí len reklama na konkrétny výrobok, no nie už všeobecná reklama na určitý podnik. Reklama celej škály výrobkov lekárne, o ktorú ide vo veci samej, by sa však tiež mohla považovať za reklamu zameranú na výrobok. Okrem toho z článku 86 ods. 1 a článku 88 ods. 1 až 3 smernice 2001/83 podľa tohto súdu vyplýva, že táto smernica sa vzťahuje nielen na reklamu týkajúcu sa určitých konkrétnych liekov, ale aj na reklamu liekov vo všeobecnosti.

14 Vnútroštátny súd sa pýta, či je zásadný zákaz reklamných darov stanovený v § 7 ods. 1 prvej vete HWG v súlade s cieľmi a ustanoveniami smernice 2001/83. Domnieva sa, že takýto zákaz by mohol byť odôvodnený vzhľadom na článok 87 ods. 3 tejto smernice, keďže jeho cieľom je zabrániť riziku, že pri rozhodovaní o použití lieku by spotrebiteľ mohol byť ovplyvnený vyhliadkou na reklamné dary spojené s kúpou tohto lieku. V tejto súvislosti usudzuje, že rozhodnutie pacienta, či si liek viazaný na lekársky predpis kúpi v tuzemskej alebo zahraničnej zásielkovej lekárni, a nie v kamennej lekárni, ktorá by mohla poskytnúť objektívne potrebné poradenstvo, by podľa jeho názoru malo spočívať v objektívnych dôvodoch a nemalo by podliehať takýmto stimulom.

15 Vnútroštátny súd však konštatuje, že smernica 2001/83 neobsahuje žiadne osobitné ustanovenie týkajúce sa reklamy na liek, ktorá má formu hry zahŕňajúcej žrebovanie. Okrem toho z rozsudku Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:776) vyplýva, že zásielkovým lekárňam so sídlom v iných členských štátoch nemožno zakázať súťažiť cenami s kamennými lekárňami so sídlom na území dotknutého členského štátu s cieľom kompenzovať obmedzenosť ponuky ich služieb, ktorá vyplýva z nemožnosti poskytovať pacientom individuálne poradenstvo na mieste.

16 Z dôvodu právneho rámca, ktorý sa v Nemecku uplatňuje na predaj liekov viazaných na lekársky predpis, a najmä na skutočnosť, že väčšinu nákladov na tieto lieky znášajú zdravotné poisťovne, neexistuje medzi bežnými lekárňami so sídlom v Nemecku cenová súťaž porovnateľná s tou, ktorá existuje v iných trhových odvetviach. Zásielkové lekárne so sídlom v ďalších členských štátoch sa teda zapájajú do cenovej súťaže inou formou, a to tým, že svojim zákazníkom ponúkajú výhody peňažnej hodnoty vo forme poukážok alebo bonusov.

17 Za týchto okolností Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Je v súlade s ustanoveniami hlavy VIII, a najmä s článkom 87 ods. 3 smernice [2001/83], ak sa vnútroštátny predpis – v tomto prípade § 7 ods. 1 prvá veta [HWG] – vykladá v tom zmysle, že zásielková lekáreň so sídlom v inom členskom štáte nesmie lákať zákazníkov propagáciou výhernej hry, ak je účasť na tejto výhernej hre viazaná na predloženie lekárskeho predpisu na humánny liek, ktorý je viazaný na takýto predpis, propagovanou výhrou [nie je] liek, ale iná vec – v tomto prípade elektrický bicykel v hodnote 2 500 eur a elektrické zubné kefky –, a netreba sa obávať, že dôjde k podpore iracionálneho alebo nadmerného užívania liekov?“

O prejudiciálnej otázke

18 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či ustanovenia hlavy VIII smernice 2001/83, a najmä jej článok 87 ods. 3, bránia vnútroštátnej právnej úprave zakazujúcej lekárni, ktorá predáva lieky zásielkovým predajom, organizovať reklamnú kampaň vo forme výhernej hry umožňujúcej účastníkom vyhrať predmety každodenného života iné ako lieky, ak zapojenie sa do tejto hry je podmienené zaslaním objednávky humánneho lieku viazaného na lekársky predpis spolu s týmto lekárskym predpisom.

19 V tejto súvislosti treba uviesť, že táto otázka spočíva na predpoklade, že smernica 2001/83 je uplatniteľná v spore vo veci samej.

20 Hlava VIII smernice 2001/83 týkajúca sa reklamy na lieky, ktorá obsahuje článok 87 ods. 3 tejto smernice, sa vzťahuje na normatívnu úpravu obsahu reklamného oznamu a spôsobov reklamy na konkrétne lieky, no neupravuje reklamu na služby zásielkového predaja liekov [pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. októbra 2020, A (Reklama a online predaj liekov) (C-649/18, EU:C:2020:764, body 49 a 50)].

21 Položená otázka sa však týka zákazu výhernej hry, ktorej cieľom je podnecovať zákazníkov, aby od určitej lekárne nenakupovali konkrétny liek, ale aby od nej nakupovali akýkoľvek liek, ktorý im bol predpísaný ich lekárom. Inými slovami, ako uviedla Lekárnická komora Severného Porýnia vo svojich písomných pripomienkach, cieľom reklamnej kampane, akou je tá, ktorú v prejednávanej veci viedla DocMorris, nie je ovplyvniť výber zákazníka pre určitý liek, ale pre lekáreň, v ktorej

tento zákazník daný liek kupuje, pričom tento výber sa uskutoční ešte pred výberom lieku. Nejde teda o reklamu na určitý liek, ale na celú škálu liekov viazaných na lekársky predpis a ponúkaných na predaj dotknutou lekárňou.

22 Z toho vyplýva, že taká reklamná kampaň, o ktorú ide vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti ustanovení hlavy VIII smernice 2001/83.

23 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť spor, ktorý prejednáva. V dôsledku toho, hoci z formálneho hľadiska vnútroštátny súd svoje otázky obmedzil iba na výklad určitého ustanovenia práva Únie, táto okolnosť nebráni Súdnemu dvoru podať vnútroštátnemu súdu všetky prvky výkladu práva Únie, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie vo veci, ktorá mu bola predložená, bez ohľadu na to, či ich vnútroštátny súd uviedol, alebo neuviedol v znení svojich otázok. V tejto súvislosti Súdnemu dvoru prináleží zo všetkých skutočností, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, abstrahovať prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu vo veci samej (rozsudok z 18. septembra 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 50 a citovaná judikatúra).

24 V prejednávanej veci na rozdiel od toho, čo tvrdili viaceré dotknuté subjekty vo svojich odpovediach na písomnú otázku, ktorú Súdny dvor zaslal účastníkom konania a ďalším dotknutým subjektom v zmysle článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, treba uviesť, že z informácií poskytnutých v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevyplýva, že výklad smernice 2000/31 by bol relevantný pre rozhodnutie sporu vo veci samej.

25 Ako totiž vyplýva z článkov 1 a 2 tejto smernice, táto smernica sa vzťahuje sa na „služby informačnej spoločnosti“ definované v jej článku 2 písm. a) odkazom na článok 1 prvý odsek bod 2 smernice 98/34, pričom toto posledné ustanovenie spresňuje, že ide o „každ[ú] službu, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb“.

26 Položená otázka sa však týka reklamnej kampane na služby predaja liekov dodávaných nie elektronicky, ale zásielkovým spôsobom. Z reklamného prospektu dotknutého vo veci samej, ktorý bol uvedený v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, totiž vyplýva, že na zapojenie sa do výhernej hry, o ktorú ide vo veci samej, mal zákazník uskutočniť objednávku u spoločnosti DocMorris tak, že jej zaslal vo vopred ofrankovanej obálke vytlačený objednávkový formulár na liek spolu s lekárskym predpisom na tento liek, a to bez toho, aby sa táto objednávka musela uskutočniť na predajnej internetovej stránke.

27 Ako v podstate uviedla Európska komisia vo svojich písomných pripomienkach, prejednávaná vec sa tým odlišuje od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 1. októbra 2020, A (Reklama a online predaj liekov) (C-649/18, EU:C:2020:764), ktorá sa týkala reklamnej kampane na služby online predaja liekov, ktoré boli voľnopredajné a neviazané na lekársky predpis, a to tak prostredníctvom hmotných nosičov, ako aj prostredníctvom internetovej stránky dotknutej lekárne.

28 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že zákaz organizovania výherných hier na propagáciu služieb predaja liekov dodávaných zásielkovým predajom nie je predmetom harmonizácie na úrovni Európskej únie, takže stanovenie pravidiel v tejto oblasti zostáva v právomoci členských štátov pod podmienkou dodržania najmä základných slobôd zakotvených v Zmluve o FEÚ.

29 V tejto súvislosti treba uviesť, že vnútroštátna právna úprava, ktorá zakazuje organizovanie hry určenej na propagáciu predaja liekov, o ktorú ide vo veci samej, môže súvisieť tak so slobodným poskytovaním služieb, keďže sa takáto právna úprava uplatňuje na lekárne, ktorých predmetom činnosti je najmä maloobchodný predaj liekov, a obmedzuje ich prostriedky, ktorými môžu propagovať svoje služby, vrátane zásielkového predaja, ako aj na voľný pohyb tovaru, keďže vymedzuje určitú formu uvádzania liekov na trh, o ktorých je nesporné, že spadajú pod pojem „tovar“ v zmysle ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa voľného pohybu tovaru (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. septembra 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, body 57 a 60).

30 Pokiaľ vnútroštátne opatrenie spadá tak pod voľný pohyb tovaru, ako aj pod voľné poskytovanie služieb, Súdny dvor ho preskúma v zásade len s ohľadom na jednu z týchto dvoch základných slobôd, ak sa ukáže, že jedna z uvedených zásad je úplne sekundárna vo vzťahu k druhej a možno ju do nej zahrnúť (rozsudok z 18. septembra 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 58 a citovaná judikatúra).

31 V prejednávanej veci sa HWG netýka výkonu činnosti lekárnika alebo služby zásielkového predaja ako takých, ale upravuje určitú formu reklamnej kampane na lieky ponúkané na predaj. Okrem toho za takých okolností, o aké ide vo veci samej, šírenie reklamných oznamov týkajúcich sa služby zásielkového predaja liekov, hoci nemá za cieľ propagovať konkrétne lieky, predstavuje sekundárny prvok vo vzťahu k propagácii predaja týchto liekov, ktorá je konečným cieľom reklamnej kampane.

32 Keďže hľadisko voľného pohybu tovarov v prejednávanej veci prevažuje nad hľadiskom slobodného poskytovania služieb, treba vychádzať z ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa prvej z týchto slobôd (pozri analogicky rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, EU:C:2004:181, bod 47).

33 Voľný pohyb tovaru je základnou zásadou Zmluvy o FEÚ, ktorá nachádza svoje vyjadrenie v zákaze množstevných obmedzení dovozu medzi členskými štátmi a všetkých opatrení s rovnocenným účinkom stanovenom v článku 34 ZFEÚ (rozsudok z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, bod 20).

34 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa zákaz opatrení s rovnocenným účinkom ako množstevné obmedzenia stanovený v článku 34 ZFEÚ vzťahuje na akúkoľvek právnu úpravu členských štátov, ktorá môže priamo alebo nepriamo, skutočne alebo potenciálne narušiť dovoz medzi členskými štátmi (pozri najmä rozsudky z 11. júla 1974, Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, bod 5, a z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, EU:C:2016:776, bod 22, ako aj citovanú judikatúru).

35 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v zmysle judikatúry citovanej v predchádzajúcom bode tohto rozsudku nemôže byť obchod medzi členskými štátmi priamo alebo nepriamo, skutočne alebo potenciálne narušený, ak sa na výrobky pochádzajúce z iných členských štátov uplatnia vnútroštátne ustanovenia obmedzujúce alebo zakazujúce určité spôsoby predaja podmienené dvomi podmienkami, t. j. jednak pokiaľ sa uplatňujú na všetky dotknuté subjekty vykonávajúce svoju činnosť na štátnom území a jednak pokiaľ ovplyvňujú rovnakým spôsobom tak z právneho, ako aj z faktického hľadiska uvádzanie domácich výrobkov a výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov na trh. Ak sú tieto podmienky splnené, uplatnenie predpisov tohto typu na predaj výrobkov, ktoré pochádzajú z iného členského štátu a zodpovedajú pravidlám tohto štátu, nie je takej povahy, aby bránilo prístupu týchto výrobkov na trh alebo mu v tom bránilo viac ako

prístupu domácich výrobkov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. novembra 1993, Keck a Mithouard, C-267/91 a C-268/91, EU:C:1993:905, bod 16, ako aj z 21. septembra 2016, Etablissements Fr. Colruyt, C-221/15, EU:C:2016:704, bod 35 a citovanú judikatúru).

36 Súdny dvor kvalifikoval ako „ustanovenia upravujúce spôsoby predaja“ v zmysle rozsudku z 24. novembra 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, EU:C:1993:905), ustanovenia obmedzujúce najmä možnosti podniku robiť reklamu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, EU:C:2004:181, bod 38 citovanú judikatúru).

37 Treba pripomenúť, že cieľom § 7 ods. 1 prvej vety HWG, ktorý je základom zákazu reklamnej kampane, o ktorú ide vo veci samej, je upraviť ponúkanie výhod a iných reklamných darov, ktoré majú peňažnú hodnotu, v oblasti predaja liekov. Z toho vyplýva, že také ustanovenie vnútroštátneho práva treba považovať za ustanovenie „upravujúce spôsoby predaja“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora.

38 Ako vyplýva z rozsudku z 24. novembra 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, EU:C:1993:905), takýto spôsob predaja môže byť vyňatý z pôsobnosti článku 34 ZFEÚ len vtedy, ak spĺňa obe podmienky uvedené v bode 35 tohto rozsudku.

39 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, treba uviesť, že v prejednávanej veci sa HWG uplatňuje bez rozdielu na všetky lekárne, ktoré predávajú lieky na nemeckom území bez ohľadu na to, či sú usadené na území Spolkovej republiky Nemecko, alebo v inom členskom štáte.

40 Pokiaľ ide o druhú podmienku, treba pripomenúť, že Súdny dvor už opakovane rozhodol, že vnútroštátne ustanovenia, ktoré zakazujú určité druhy reklamy v konkrétnych odvetviach, ovplyvňujú rovnakým spôsobom tak z právneho, ako aj z faktického hľadiska uvádzanie domácich výrobkov a výrobkov pochádzajúcich z iných členských štátov na trh, takže predstavujú spôsoby predaja, ktoré nespadajú do pôsobnosti článku 34 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. decembra 1993, Hünermund a i., C-292/92, EU:C:1993:932, body 21 a 22; z 9. februára 1995, Leclerc-Siplec, C-412/93, EU:C:1995:26, body 21 až 24, ako aj z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, EU:C:2004:181, bod 42). Tak to bolo najmä v prípade pravidla profesijnej etiky, ktoré lekárnikom zakazovalo robiť mimo svojej lekárne reklamu na doplnkové lekárske výrobky, ktoré boli oprávnení uvádzať na trh (rozsudok z 15. decembra 1993, Hünermund a i. (C-292/92, EU:C:1993:932, body 22 až 24).

41 Súdny dvor síce rozhodol, že nemožno vylúčiť, že úplný zákaz určitej formy propagácie výrobku legálne predávaného v členskom štáte bude mať väčší dosah na výrobky pochádzajúce z iných členských štátov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. júla 1997, De Agostini a TV-Shop, C-34/95 až C-36/95, EU:C:1997:344, bod 42, ako aj z 8. marca 2001, Gourmet International Products, C-405/98, EU:C:2001:135, bod 19).

42 Ako však vyplýva z bodu 21 tohto rozsudku, taký zákaz, ako bol zavedený podľa HWG, sa netýka propagácie určitého výrobku, v tomto prípade lieku, ale propagácie zásielkového predaja akéhokoľvek druhu liekov pochádzajúcich tak z Nemecka, ako aj z iných členských štátov.

43 Z toho vyplýva, že obe podmienky na uplatnenie judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 24. novembra 1993, Keck a Mithouard (C-267/91 a C-268/91, EU:C:1993:905), ako boli pripomenuté v bode 35 tohto rozsudku, sú v celom rozsahu splnené, pokiaľ ide o spôsob predaja, o aký ide vo veci samej.

44 Tento záver nie je v rozpore s úvahami uvedenými v bode 24 rozsudku z 19. októbra 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung (C-148/15, EU:C:2016:776), na ktorý poukazuje vnútroštátny súd. Význam dôsledkov, aké má zákaz hier na propagáciu predaja liekov, je pre zásielkové lekárne oveľa menší než úplný zákaz cenovej konkurencie, o ktorý ide v danom rozsudku. Okrem toho sa takýto zákaz týka aj kamenných lekární, ktoré by tiež chceli propagovať predaj svojich liekov prostredníctvom výherných hier.

45 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že jednak smernica 2001/83 sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní na vnútroštátnu právnu úpravu zakazujúcu lekárni, ktorá predáva lieky zásielkovým predajom, usporiadať reklamnú kampaň vo forme výhernej hry umožňujúcej účastníkom vyhrať predmety každodenného života iné ako lieky, ak zapojenie sa do tejto hry je podmienené zaslaním objednávky humánneho lieku viazaného na lekársky predpis spolu s týmto lekárskym predpisom, a jednak článok 34 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takejto vnútroštátnej právnej úprave.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/83/ES zo 6. novembra 2001, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch, zmenená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2012/26/EÚ z 25. októbra 2012, sa má vykladať v tom zmysle, že sa neuplatní na vnútroštátnu právnu úpravu zakazujúcu lekárni, ktorá predáva lieky zásielkovým predajom, usporiadať reklamnú kampaň vo forme výhernej hry umožňujúcej účastníkom vyhrať predmety každodenného života iné ako lieky, ak zapojenie sa do tejto hry je podmienené zaslaním objednávky humánneho lieku viazaného na lekársky predpis spolu s týmto lekárskym predpisom.**

2. **Článok 34 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni takejto vnútroštátnej právnej úprave.**

Podpisy